

Boekbespreking.

M. J. Serfontein: „Kristalle-gekeurde essays.” Afrikaanse Pers-Boekhandel, Johannesburg, 150 bl., s.p., 1949.

Die samesteller het in hierdie bundeltjie 'n 13-tal opstelle van verskillende aard en deur verskillende skrywers byeengebring. Daar is geen inleiding of woord vooraf nie, sodat 'n mens nie kan vasstel wat die beginsel en norm van keuse en keuring was nie. So 'n bundel moet tog minstens ingelei wees. Die meeste opstelle handel oor taal en letterkunde en 'n paar oor kuns en wetenskap en geskiedenis in die algemeen. Die keuse van skrywers is goed—onder hulle is van ons beste en bekendste essayists, soos P. J. Nienaber, Anna de Villiers, P. C. Schoonees, F. E. J. Malherbe, G. S. Nienaber, E. C. Pienaar, S. P. E. Boshoff, J. J. Smith, T. J. Haarhoff en A. H. Murray. Die essays is almal die moeite werd om herdruk te word. Wat my veral getref het is: H. M. van der Westhuizen se „Kuns as lewenswaarde” en A. H. Murray se „die mistiek van ons geskiedenis.

* * *

C. F. Albertyn: „Die Afrikaanse Kinderensiklopedie.” Deel V. Nasionale Pers, Bepk., Bloemfontein. 440 bl., 31/6, 1949.

Deel V van die bekende Kinderensiklopedie bevat bl. 1775—2215. Dit is op dieselfde beginsel saamgestel as die vorige dele. Uit die oogpunt van raadpleging word die metode van in-deling op die duur lastig. Eventueel sal daar waarskynlik 'n saamvattende register van al die dele gegee word. As 'n ensiklopedie nie alfabeties wat die onderwerpe betref, saamgestel word nie, moet 'n saamvattende register ook gegee word.

Die gehalte van die artikels is besonder hoog en die tegniese afwerking keurig, selfs onberispelik. Oor die algemeen word die taal goed op die kinderhoogte gehou. In die besonder het my getref die mooi en maklik leesbare artikel deur G. Dekker oor die ontwikkeling van die Afrikaanse poësie. Hier en daar is bydraes uit 'n Christelike oogpunt darem glad nie tradisioneel-Afrikaans nie: ek wys net op die gegogel met jaartalle in die artikel deur L. D. Boonstra, bv. „die Dinosauriërs het gedurende miljoene jare die ganse lewende toneel op aarde beheers” (bl. 2111).

* * *

T. O. Honiball: „Adoons-hulle van die Magaliesberge.” Eerste versameling. Nasionale Pers, Bloemfontein, 1949, 52 bl., 2/9 p.v.

Vir oud en jonk 'n wonderlik vermaaklike prentjiesverhaal, keurig uitgevoer. Getuig van besondere talent in konsepsie en uitvoering. „Kinderen zijn er dol op,” kinders van alle onderdomme tot 80.

* * *

A. Sizoo: „De Antieke Wereld en het Nieuwe Testament.” (2). J. H. Kock, Kampen, 1948, 228 bl. 5.50 gulden.

Die pragtig uitgevoerde werk is die maat van die een in 'n vorige uitgawe van „Koers” bespreek. Die opset en styl is dieselfde. 'n Kenner van die antieke wêreld en van die Nuwe Testament is hier op 'n eenvoudige, onderhoudende, prinsipieel suiwere en gesaghebbende wyse aan die woord. In 30 kort hoofstukke word gehandel oor allerlei wetenswaardighede—dinge van groot belang vir ons verstaan van die Nuwe Testament. Ek

noem maar net 'n paar: olie en wyn, brood en vis, eet en slaap, boeke, lees en skrywe, skole, siekte, dood en begrafnis. Die werk word afgesluit met die nodige registers. 'n Voortreflike werk.

* * *

S. du Toit: „Teen die Revolusie die Evangelie.” Sacum, Bpk., Bus 478, Bloemfontein, 90 bl., 3/9.

Prof. du Toit gee hier 'n Afrikaanse vertaling (met verklarende aantekeninge) van die werk van H. Smitskamp oor „Wat heeft Groen van Prinsterer ons vandaag te zeggen?”

Die vertaling is 'n suiwere verwerking en die aantekeninge goed verklaarend. Die uitgawe van die brosjure in Afrikaans het 'n eis van ons tyd, ook in Suid-Afrika, geword. Prof. du Toit het dus meer as 'n direkte vertaling gelewer: hy bly so na moontlik aan die oorspronklike maar stel tog moeilike sinne in baie leesbaarder vorm. Groen van Prinsterer sal in die Calvinistiese wêreld altyd 'n „groene hout” bly. Die Afrikaner moet hierdie groot voorvegter in die Calvinisme ken.

J. Chr. Coetzee.

* * * *

Balthazar Verhagen: Faust in die Geskiedenis, Legende, Drama en Musiek. Nas. Pers, 1949, pp. 163, prys 10/6 p.v.

Hierdie publikasie is 'n waardevolle bydrae tot die kennis van die ontstaan en ontwikkeling van die Faust-motief, en hoe dit in die wêreld-literatuur in die drama, poppespel en musiek tot kunswerke uitgegroe het.

In die eerste hoofstuk word vermeld van die ontstaan van die motief in Duitsland en hoe die hoofkarakter in die volksmond bekend was as „'n man van geniale aanleg wat deur sy

karakter uit die spoor geraak het en na 'n rampsalige ondergang gedryf is.” (12). Die tweede en derde hoofstukke handel oor die aanwending van die Faust-motief deur Christopher Marlowe, terwyl voorbeelde in Afrikaans van hierdie bewerking gegee word. Hoe Faust in die Duitse volksdrama en poppespel sy verskyning gemaak het, word in die daaropvolgende hoofstuk behandel. Van besondere betekenis is die Afrikaanse verwerking in 20 bladsye van die poppespel, in 4 bedrywe. Hoofstuk V handel oor die opkoms van die Duitse burgerlike drama in die 18de eeu, toe dit moontlik geword het „om die nasionale volksheld Faust uit die barokke, halfklugtige volks- en poppespele te laat verrys in die ry van tragiese figure van groot formaat op die kunstoneel,” soos aangedurf deur beide Lessing en Goethe. In 'n aantal bladsye word 'n oorsig gegee van die bewerking deur Goethe, waaruit blyk tot watter mees-terwerk hierdie tema kon gedy in die hande van hierdie geniale Duitse kunstenaar. In 29 bladsye verstrek Verhagen 'n Afrikaanse vertaling van Goethe se Greetjie-tragedie, waarin Faust, Margaretha en Mephistopheles as handelende persone optree. Die tweede laaste hoofstuk handel oor Faust op die toneel. Daarin word meegedeel dat die teks reeds jare beroemdheid verwerf het voor en aleeer dit op die planke sy verskyning gemaak het. Die laaste hoofstuk gee 'n oorsig van die aanwending van hierdie motief in die musiek deur Gounod, Schumann, Liszt, Wagner en andere.

Verhagen is 'n groot kenner van die dramaturgie, en verskeie werke hieromtrent het reeds die lig gesien. Sy Faust moet as 'n groot bydrae tot die Afrikaanse kultuur gereken word.

E. A. VENTER.

„Antonius”: Koning Saul. 'n Treur- in vyf bedrywe. Nas. Pers, Kaapstad, 1949, pp. 102, prys 6/6 pv.

Dat daar na die verskyning van die roman van Malherbe (*Saul die Worstelheld*) en die drama van Pienaar (*Saul*) nog 'n kunswerk in drama-vorm met dieselfde motief verskyn, kom ons geensins vreemd voor nie, aangesien die dramaties-tragiese in die lewe van hierdie eerste koning van Israel so intens is, dat dit van verskillende gesigspunte benader kan word, selfs deur een en dieselfde letterkundige genre, soos die drama.

Simpatiek word hierdie heldefiguur uit die Ou Testament in al sy grootheid, maar ook in al sy ellende geteken, in wie die waarskuwing maar te duidelik bewaarheid word; „Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezin.”

In rymlose verse, wat nie van kunst-waarde ontbloot is nie, word die lotgevalle van Saul uitgebeeld en duidelik sien ons die katastrofale einde wis en seker nader, totdat die spel ons voer na die tragiese toneel waar Saul en sy wapendraer bymekaar gesneuwel lê, „omgekap soos sederbome” (101).

Die vorm en die groot aantal deelnemers ten spyte, sal hierdie tragedie 'n gehoor van begin tot end boei. Graag sou ek dit op die planke vertoon sien, en amateur-toneelverenigings word sterk aangeraai om hierdie drama hul toegewyde aandag te skenk. „Koning Saul” is 'n besliste aanwys vir ons dramatiese kunst.

E. A. VENTER.

* * *

Louisa Meintjes: „Fyn Goud.” Die C.S.V.-Boekhandel, Stellenbosch, 1949, pp. 244, prys 9/6.

In hierdie Christelike roman maak ons kennis met die lotgevalle van 'n huisgesin (moeder en seun), wat baie

beproewings moes deurmaak, in die stryd volhard en seëvierend anderkant uitgekom het, „soos fyn goud uit die ruwe erts,” hoewel mens van die „ruwe erts” nie eintlik veel te sien kry nie.

Hoewel hierdie werk nie op kunst aanspraak kan maak nie; nie deurgaans suiwer is in die karakteruitbeelding nie en taalkundig uiters swak versorg, mag dit as stigtelike lektuur 'n beperkte leserskring binnedring.

E. A. VENTER.

* * *

Ben M. Botha: „Die Witmense, Au!” Nas. Pers, Kaapstad, 1949, pp. 189, prys 9/6 pv.

Hier het ons te doen met, soos die stofomslag aandui, 'n Xosa-verhaal uit die veelbewoë tydperk van Kreli en Sandile, toe daar aan die oosgrens van die Kaapkolonie so baie geroof en gemoor en geveg is—toddan die Bantoes se mag finaal gebreek is deur die honger-selfmoord op groot skaal wat deur die townares Nongqause op tou gesit is. Deur die historiese gegewens heen word die liefdesverhaal gevleg van Umsindo en Nontombi.”

Net soos P. J. Schoeman verstaan Botha die inboorling goed, en hy slaag daarin om ons 'n kykie in die sielelewe van die natuurkind te gee. Mooi is veral uitgebeeld die beeldryke taal waarin die Bantoe hom uitdruk, veral waar dit emosionele aangeleenthede geld.

Hierdie boek behoort saam met die werke van Schoeman, Friedenthal, Von Wielligh, Mikro e.a. skrywers oor die kleurling- en bantoelewe op die boekrak te verskyn.

E. A. VENTER.

T. J. Kriel: "The New Sesotho-English Dictionary." Afrikaanse Pers Boekhandel, 1950, 452 bl., 20/- p.v.

Een van die groot moeilikhede waarmee dosente en studente van Sesotho die afgelope jare te kampe gehad het was die nie-bestaan van 'n toereikende woordeboek. Daar het wel in 1911 die groot Sesotho-Duitse woordeboek—„Woerterbuch der Sotho-Sprache" van K. Endemann verskyn, maar dit is al lank al onverkrygbaar. Daarom moes mens maar sukkel met klein woordelyste wat die studente wat die taal wou aanleer, gedurig teleurgestel het. Gelukkig het T. J. Kriel hierdie tekort in 1942 aangevul deur sy „Sotho-Afrikaanse Woordeboek," 219 bl., en nou onlangs in 1950 deur sy "New Sesotho-English Dictionary," 452 bl.

Mnr. Kriel het reeds gedurende 1931 aan die Universiteit Witwatersrand gegradueer in Naturelletale en sedertdien hom met veel sorg gewy aan leksografie. Toe hy sy „Sotho-Afrikaanse Woordeboek" by die Sotho-Taalraad in Pretoria ingehandig het, is hy deur die voorsitter, dr. W. Eiselen, destyds Hoofinspekteur van Naturelle Onderwys in Transvaal, gevra om 'n Noord-Sotho-Engelse woordeboek saam te stel. Mnr. Kriel het eers getalm maar toe het hy met groot ywer die werk aangepak. Hy het nie alleen die bestaande woordeboeke in Tswana en Suid-Sotho, maar ook sprekers van die taal, veral ou Basotho, boeke, tydskrifte en koerante geraadpleeg. Mens vind in die woordeboek die gebruik van baie woorde geïllustreer, veral as hulle meer as een betekenis het. Ook dat 'n groot aantal Sotho spreekwoorde aangetref word, beteken vir die student 'n groot hulp, veral as ons in gedagte hou hoe dikwels in hierdie taal spreekwoorde gebruik word en dat die enigste versamelings daarvan

(deur G. Kuhn en Chr. Endemann in „Zeitschrift fuer Eingeborenen-sprachen", Hamburg) maar met groot moeite in die hande gekry kan word. Mnr. Kriel het hom net soos ander samestellers van woordeboeke in Naturelletale nie alleen bepaal by woorde van Bantoe-afkoms nie, maar ook baie „vreemdwoorde," veral afgelei van Afrikaans en Engels, opgeneem. Ook ander afgeleide woorde verskyn, hoofsaaklik nomina, verba en ideofone (klankbeelde). Wat studente ook met geesdrif sal verwelkom is die tweede deel van die woordeboek: Engels-Sesotho.

Die ortografie wat T. J. Kriel besig is die nuwe Sotho-ortografie wat jare gelede deur die Verenigde Taalrade van Transvaal, Vrystaat, Betsjoeanaland en Basoetoland aangeneem is met die doel om aan die drie hoofdialekte 'n eenparige ortografie te verleen. Mnr. Kriel gee nie die Sotho-woorde volgens hulle stam nie b.v.:—sego, bo-ma (nag), maar volgens hulle prefikse. Daarom vind die student die enkelvoud bosego (nag) en die meervoud masego (nagte). Omdat hy hierdie tradisionele metode van samestelling volg, kry ons wel 'n sekere „toutologie" van woorde, maar die beginner sal dit ongetwyfeld waardeer.

Ons vind in baie gevalle die etimologie van Sotho-woorde, maar ons mis tog twee belangrike dinge wat mens eintlik van elke wetenskaplike woordeboek verwag: die hipotetiese Oer-Bantoe vorme (volgens C. Meinhof) en die intonasie (wat ons net by woorde vind waarvan die uitspraak cners is). Die samesteller het meer die praktyk as die wetenskap van die taal in die oog gehou en in daardie opsig het hy seker geslaag. Afsluitend kan ons sê: Ons waardeer die groot werk wat mnr. Kriel gelewer het. Hy het met hierdie woordeboek aan 'n groot behoefte voldoen waarvoor

dosente en studente van Sotho hom baie dank verskuldig is.

E. KASKE.

* * * *

Bydrae tot die verklaring van die werking van die Insektisides D.D.T., Hexachloor Siklohexaan, Chlordane en Toxaphene, deur dr. J. Bot. Proefskrif vir die doktorsgraad aan die Ryksuniversiteit te Leiden, 135 bl. Uitgegee deur „Luctor et Emergo”, Leiden, 1949.

In sy inleiding sê dr. Bot dat sy doel met die ondersoek is om „'n deel by te dra tot die juister insig in die werking van die na-oorlogse sintetiese organiese kontak-insektisides D.D.T.” en die ander bogenoemde stowwe. Agt-en-tagtig bladsye gaan hoofsaaklik oor tegniek en D.D.T. en 16 oor die res. Daarna volg 'n Bespreking van 11 bladsye, samevatting van drie, Gevolgtrekking van twee, Opsomming, Engelse Opsomming en Engelse Gevolgtrekking, Literatuurlys van drie bladsye en sy stellings.

Inderdaad het dr. Bot sekerlik baie tyd daaraan bestee om die diepgaande studie met die bromvlieg en kakkerlak, wat tog delikaat van aard is, uit te voer. Sy tegniek het bewondering gewek.

Deel van die werk gaan daarvoor of die vlieg en kakkerlak wel bogenoemde stowwe deur die tarsus kan opneem en sodoende vergiftig kan word. 'n Noukeurige beskrywing hoedat die insekte onder narkose geplaas word, met figuur van die apparaat word gegee. „Genarkotiseerde vlieë is met die toraks vertikaal bevestig aan die einde van 'n dun houtjie (vuurhoutjie) met behulp van byewas. Een van die agterpote is daarna d.m.v. 'n garingdraadjie vasgeheg aan die een einde van 'n dun stukkie koperdraad wat, na 'n U-buiging met die ander

einde, bevestig is aan die bo-end van die houtjie. Deur versigtige buiging van die koperdraadjie is dit moontlik om die vasgehegte poot in so'n posisie te plaas dat dit onmoontlik word dat die ander pote of enige liggaamsdeel daarmee in aanraking kan kom.” Hierdie tegniek word meer ingewikkeld hoe verder die navorsing gaan. Kenmerkende simptome van vergiftiging met behandeling van die tarsus van die vasgehegte poot, kan nie so verkry word nie. Die gifstowwe word vervolgens op ander dele van die liggaam probeer, meesal met dodelike gevolge, afhanklik hoofsaaklik van die grootte van die oppervlakte wat besmet word.

Noukeurige voorsorg word gemaak dat slegs die behandelde dele aan die gifstowwe blootgestel word. In die begin skyn dit of die insekte die gif nie deur die poot vervoer nie maar latere ondersoek het getoon dat ook hier die oppervlakte 'n rol speel. Sonder die tarsi van twee pote behandel word is die gevolgê noodlottig. Wanneer slegs een poot behandel is en die vlieg toegelaat word om homself te besmeer vrek hy, wat aantoon dat die dosis op die tarsi wel voldoende was om die insek te laat doodgaan.

Vervolgens word nagegaan of die gifstof deur die hymolimf en die senuwees vervoer word. Deur middel van noukeurige proewe blyk dit dat die normale wyse van vervoer eg. is maar ook d.m.v. lg. kan plaasvind. Dit word bewys deur die hymolimf van die vergiftigde kakkerlak of vlieg vir die vlieg in te spuit. Ook word 'n ekstrak van die vergiftigde vlieg se senuwees gemaak en vir die vlieg ingespuut, met dodelike gevolge.

Eindelik bewys dr. Bot nog hoedat die insekte, en hier word veral die kakkerlak gebruik, die nie-dodelike dosis kan verwerk. Hy sorg dat 'n gekonsentreerde ekskreta verkry word, waarvan 'n ekstrak wat in 'n buis

droog word dodelik vir die vlieg is as hy daarvoor loop. Die wyse, hoe en waar die stowwe onskadelik gemaak word word vervolgens deur baie interessante en oorspronklike proewe vasgestel.

Dr. Bot se taal en styl is duidelik en saaklik, sonder omslagtige verklaring, verduidelikings en teorieë en tog het hy m.i. 'n daadwerklike bydrae tot die werking ens. van die insekmiddels gelewer, 'n mooi werk goed en deeglik afgerond.

Op enkele plekke gebruik dr. Bot woorde wat m.i. maklik deur Afrikaanse woorde vervang kon word. Die laaste sin onderaan b. 5 is onvolledig en moes eerder by die vorige aangesluit het. **Periferale** word vir **perifere** gebruik op b. 7 e.a. Ek glo nie dr. Bot as entomoloog is jammer dat D.D.T. effektief teen insekte is nie, waarom is „die werking van D.D.T. dan te wyte aan . . . .” b. 8§ 4.

Baie maal word woorde gebruik soos **permeabiliteit** (vir deurdringbaarheid) b. 9, **diameter** (vir deursnit) b. 17, **gepunteer** (vir gaatjie inmaak) b. 49, **partikels** (vir deeltjies) b. 70.

Verder lees ons van **glukose inhoud** (i.p.v. glukoseinhoud) b. 10, **asetoon inhoud** (b. 10), **ingespote** (b. 10).

Dr. Bot was blykbaar onder Nederlandse invloed want hy praat van **ditmaal** (b. 28). Eindelik die vraag of **insekmiddels** nie 'n mooier woord as **insektisides** is nie.

Dr. Bot verdien lof vir sy mooi verhandeling. As die leser eers begin sal dit hom noop om verder te lees om te sien watter nuwe probleme hy op die volgende bladsy gaan aanpak en hoedat hy 'n tegniek vind om hulle te oorbrug. Ook vir die wat nie in die rigting georiënteer is nie sal die werk grotendeels gevolg kan word en inderdaad 'n lig laat opgaan oor die entomoloog se toewyding en sy probleme.

P. J. HAMERSMA.

A. P. Grove: „Die Duister Digter.”
(Universiteitspers, Natal, 1949, 5/-).

„Die Duister Digter” is 'n bundeltjie opstelle oor die vernaamste hedendaagse Afrikaanse digters. Die opstelle is kort en saaklik en dui die essensiële by elke digter baie goed aan. Die werkie getuig van goeie kritiese insig en ek kan dit sterk aanbeveel by iemand wat 'n saaklike en duidelike uiteensetting van die wese van die hedendaagse Afrikaanse liriek wil lees. Veral die stukke oor N.P. van Wyk Louw en Elizabeth Eybers het my besonder getref.

Ek moet erken dat die inleidende hoofstuk, wat die verwyte van duisterheid, wat teen die hedendaagse poësie ingebring word, weerlê, enigszins teleurstel. Dit is m.i. nie grondig genoeg nie en stuur te maklik oor 'n moeilikheid heen wat die hele wese van moderne kuns raak. Grove noem o.a. twee redes waarom die digters as onverstaanbaar bestempel word. Een is dat die digter 'n fyngevoelige siener is wat die denke van sy geslag vooruit is. Dit is soms waar, maar is tog 'n gevaarlike uitgangspunt, omdat dit b.v. 'n selfgeroepe hervormer soos Shelley verhef bo 'n Shakespeare of 'n Milton. Tweedens skryf hy die duisterheid toe aan onvermoë of traagheid by die leser. Dit is 'n oppervlakkige argument. Die moeilikheid lê in die wese van die moderne digkuns, veral wat betref die beeld en die ritme. Dit noem Grove weliswaar, maar wat ek sou wou gesien het, is 'n grondige ontleding van beide die krag en die swaakte van die beeldspraak. Die beste beeldspraak by die hedendaagse digter word gekenmerk deur oorspronklikheid en intensiteit, maar die swakste is vergesog en sondig veral in een opsig: dit verloor innerlike samehang. By hierdie innerlike verband tussen beeldreekse lê die groot toets vir 'n digter se beeldspraak—die volmaakte voorbeeld

soos altyd by Shakespeare. (Sien Day Lewis: "The Poetic Image," en mej. C. Spurgeon: "Shakespeare's Imagery.").

So ook met die ritme en die woordgebruik. Vir my lê die groot verdienste van Van Wyk Louw, soos van T. S. Eliot, in die totale suiwering van sy werk van alle opgesmuktheid en in die seggingskrag en ritmiese skoonheid wat hy met die eenvoudige elementêre woord behaal. Maar by ander word dieselfde ding soms be-laglik.

Grove se skryftrant is maklik en duidelik. Hier en daar is daar 'n vae stelling soos „die nasionalisme van—(is) 'n onontkoombare noodlotsbestemming"; of hinderlike beeldspraak, soos „dis (hieraan) dat die . . . skoonheid van Louw se poësie ontspring"; of Afrikaans soos „tragieser allure." Maar dit is uitsonderinge. Ek het die boekie geniet.

I. J. FOURIE.

Potchefstroom.

* * *

Brouwer, Jouke: „De nieuwe aarde." Kok, Kampen, z.j.; pp. 204.

„De nieuwe aarde" is 'n ontroerende verhaal van die turfgrawers, klein mensies met klein gedagtetjies en gepieker, klein geluk wat hulle naarstiglik nastrewe. Hoewel hulle godsdienstig is, is hulle lewensiening tog maar per slot van sake materialisties, gaan dit maar om den brode; soseer dat in hulle verwagting van die nuwe aarde die polder waarin hulle woon en hulle brood verdien, sy plek sal hê. Hulle is tog ook maar die verbysterdes deur die lewe: „Er zijn veel raadsels in 't leven, Jaantien, veel raadsels," sê Holke. Hulle soek na 'n nuwe aarde, maar hulle soeke is verkeerd, soos Jaantien dit eindelijk saamvat: die nuwe aarde bestaan alleen in die verwagting, dit kan hier nie verwesenlik word nie.

Die tipetekening is vir my oortuigend. Baas Daalman is miskien eensydig afgebeeld—die tipe van die uitbouter-kapitalis—maar die veenwerkers staan duidelik uitgebeeld: die stoere Holke Huisman met sy nobele, swygsame vrou, Jaantien; die ou sukelaar Auke de Wit en sy knappe Klasien en hulle opstandige, kommunisties-gesinde seun, Doede; die skipper Otto Halfbaard, Willem Schaap en die „apostel," Andries Krikke.

Daar is lewendige toneeltjies uit die daaglikse lewe van hierdie groepie swoegers: intieme familietoneeltjies (waaronder die slot van hoofst. II 'n hoogtepunt is); die „accord" met die baas; die beteterde Auke by die baas—sy eertydse speelmaat—in die kantoor; 'n vinnige vegparty tussen Holke en die skipper oor die eer van 'n eerlose „meid" ens. Hier en daar is 'n fyn sprankie humor, bv. die „mooie turf, die voor 'n paleis bestemd was," waarop Holke sy naam en adres uitgekrap het in die hoop op 'n premie as dit by die paleis aanland—dis tog nie onmoontlik dat die koningin dit dan te sien sal kry nie!—gooi die sukelaar-vriend. Auke, ook in die water agter die Halfbaard aan!

Wat opset en uitbeelding betref, herinner hierdie werk die Afrikaanse leser heel sterk aan Mikro, met name aan **Huisies teen die heuwel**. Sekere tipes vereenselwig 'n mens onmiddellik met sekeres van Mikro, en hier ook, net soos by ons skrywer, die groot verdienste van die aanwending van die gekruide, lewendige volkstaal met sy plastiese beeldspraak.

Ten spyte van die feite wat hierdie werk vertoon—die feit dat dit enig-sins fragmentaries is, dat die skrywer hier en daar om die hoek loer, dat die verhouding tussen Neeltjie en die baas 'n afgesaagde romantiese motief is—het ek dit intens geniet.

H. VENTER.

Malherbe, F. E. J.: „Blou en Grys.”
Nasionale Pers, Kaapstad, 1949; pp.
144, 9/6 pv.

Hierdie bundel Nederlandse kortverhale bied 'n uitstekende verskeidenheid, meesterlik gerangskik deur die samesteller. Daar is voortdurend afwisseling in tema en styl: die warmte innigheid van die stemmingskuns van Jo Boer teenoor die bykans lugubere spel en opsetlike nugterheid, wat aan die banale grens, van Fritz Hopman se „Pastorale”; die sprokiesagtige maanskyntoneel wat Arthur van Schendel met diep ontroering en brandende erns teken, teenoor die lugtige skerts van Henriëtte van Eyck se „Sprokie”; Antoon Coolen se aangrypend sobere verhaal van skynende maar moedig verduurde lewensleed in „Huwelik”; die pragtige „Najaar” van Aart van der Leeuw in skitterende, suggestiewe, ritmiese prosa, 'n verhaal van getemperde lewensleed wat tot skoonheid gesublimeer word en uiteindelik deurdring tot die ware wese van die skone. Die bundel eindig met „Intermezzo” van Louis de Bourbon, waarin die dood vreugdevol ingegaan word omdat dit vir die sieke die eidelike herstel tot die lewe is!

Die onderlinge band tussen die verhale is, in die woorde van die samesteller: „skoonheid wat troos bring in die lewe, vreugde wat smart vergoed.” Hierdie motief word feitlik deurgaans aangetref.

Hierdie bundel behoort uitmuntend te beantwoord aan die doel wat die samesteller daarmee beoog: 'n middel om leerlinge en eerstejaarstudente in aanraking met die Nederlandse letterkunde te bring.

'n Woord van waardering aan die uitgewers vir die keurige versorging van hierdie bundel en aan die samesteller vir die toeligting, wat hy tot die noodwendige beperk het.

H. VENTER.

Hugo, A. R.: „Teen fyn goud.” Nas.
Pers, Kaapstad, 1949; pp. 215, 8/9 pv.

Dis 'n verdienstelike roman met mooi momente en interessante probleemstelling. Die uitbeelding is egter soms onbeholpe en nie altyd diepgaande nie. Die dubbele spanning—die weergawe van die belewenisse van Liesel en Erin—laat die werk enigsins fragmentaries word. Maar in hierdie teenstelling is terselfdertyd die krag van die roman geleë: die versoening met die lewe by Liesel, die aanvaarding van die lewe by Erin lei by altwee tot groter deernis met die medemens, tot gesuiwerde en verdiepte menslikheid.

H. VENTER.

* * *

Swart, Lettie: „Spieëlbeelde,” Nas.
Pers, Kaapstad, 1948; pp. 293, 9/6
pv.

Die eerste deel van hierdie werk mis die nodige konsentrasie: daar is te veel lang uitweidings oor wat nie ter sake is nie, selfs talryke herhalings. Af en toe is hier tog ook iets moois. Dit is egter veral om die tweede deel, waarin daar groter konsentrasie is en dieper menslikheid, dat 'n mens voldoening smaak as jy die roman klaar gelees het.

H. VENTER.

* * *

Sparks, A. C.: „Die rustende huis.”
Nas. Pers, Kaapstad, 1948; pp. 221,
9/- pv.

Daar is min in hierdie gesinsroman waarvan 'n mens kan sê dat jy dit nie so in die lewe sal aantref nie: dis min of meer alledaagse belewenisse van min of meer gewone mense. Maar die kunstenaarsvisie wat dit bo die alledaagse verhef, ontbreek. Daar is mooi, selfs ontroerende onderdele, dit

is vlot geskrywe en aangename leesstof, maar daar is weining van blywende waarde.

H. VENTER.

* * *

Bonna: „Tussenspel.” Nas. Pers, Kaapstad, 1948: pp: 229, 9/6 pv.

'n Gewone romantiese verhaal sonder enige diepte, lewenswaarheid of oortuiging.

H. VENTER.

* * *

„Die lied van die velde,” P. J. L. Odendaal. Nasionale Pers Beperk, Bloemfontein. 194 bls. 8/9.

In hierdie roman word die idilliese Afrikaanse plaaslewe uitgebeeld. Die kinders van buurplase het hulle eie vermaaklikhede met hulle rytuie skool-toe, gewerskaf met die vee en op die lande, perdry en alles wat die gesonde plaaslewe bied. In hierdie skone omgewing van natuur en gesonde gemeenskapslewe groei Vida en Dawie op buurplase op in 'n verhouding van „sussie” en „boetie.” Met die jare kom verwydering en gedeeltelike vervreemding om hierdie ou verhouding af te breek en plek te maak vir die liefde van die volwasse man en vrou.

Die twee hoofkarakters is mooi uitgebeeld alhoewel dit soms voel asof Vida 'n bietjie voorbarig om die liefde van Dawie is, en hy 'n bietjie dom om haar ontluikende jonkvroulikheid op te merk.

Dié werk is inderdaad 'n „lied van die velde,” en ons wil dit aanbeveel as aangename leesstof.

H. J. J. BINGLE.

* * * *

Hiskia, Redder van sy Volk. W. A. Joubert, Nasionale Pers Beperk, Kaapstad, 1949, 80 bls. Prys 4/3.

Hierdie boekie is geskryf vir kinders van elf jaar en ouer, en is bedoel om die kind 'n beter begrip te gee van die lewe en toestande in die tyd van die Bybel, in hierdie geval van die Ou Testament. Die boekie is aangenaam geskryf en slaag daarin om wat maar broksgewys in die Bybel gegee is, uit te spin tot 'n volle verhaal. By sulke verhale moet 'n mens altyd versigtig wees om nie deur middel van die verbeelding die feite verkeerd te benadruk nie. Joubert het gewis nie in hierdie opsig gefouteer nie. Ons beveel die lees van hierdie boekie aan.

H. J. J. BINGLE.

Potchefstroom.